

УДК 883.3 (09)

Данчук Леонід Іванович

кандидат мистецтвознавства, професор
Житомирський державний університет імені І. Франка
м. Житомир, Україна
obukhmila@gmail.com

Авраменко Петро Михайлович

заслужений артист України
Житомирський державний університет імені І. Франка
м. Житомир, Україна
Avramenko.p.m@gmail.com

Шинкарук Ірина Володимирівна,

народна артистка України, доцент
Житомирський державний університет імені Івана Франка
м. Житомир, Україна
iryna_shynkaruk@ukr.net

ОРГАНІЗАЦІЯ ТВОРЧОЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ АКТОРІВ

Анотація. Суцільною для всіх держав виражена призначення людського фактора, в зв'язку з чим театральну освіту починають розглядати в доброякісності національного завдання. Мистецька освіта все більше аналізується як один з суттєвих факторів дійового суспільного розвитку. Отож будь-яка поважна зміна в структурі суспільства тягне за собою і зміну в системі мистецької освіти. Артистичне навчання є процес навчальної діяльності, яке заохочує внесення певних змін в наявну культуру, суспільне середовище. Такий різновид навчання, крім сприяння існуючих традицій, зроджує активний відгук на виникаючі проблемні ситуації. Мистецьке навчання може бути двох видів:

навчання-модернізація та навчання-трансформації. Модернізація у навчанні лише почасти модифікує навчальний процес виховання майбутніх акторів у направленості досягнення гарантованих результатів. В основі технологічний підхід, орієнтований на дійове репродуктивне навчання, себто на реляцію сформованої систематичності знань і формування знаних кшталтів діяльності за зразком. Трансформація докорінно переробляють традиційний навчальний мистецький процес і спрямована на забезпечення дослідницького характеру, організацію творчої навчально-пізнавальної діяльності.

Ключові слова: мистецьке навчання, модернізація і трансформація акторської освіти, творча навчально-пізнавальна діяльність.

Головною метою мистецької освіти є збереження і розвиток творчого здібностей особистості. Людина за власною суттю є творцем. Біологічно і історично вона створена на матеріалізування свого мислення, фігурування перетворювачем. В якості основних принципів мистецької освіти повинні стати: виучка творчого підходу, проектування діяльності, формування мислення, заснованого на швидких рішеннях, толерантності до іншої думки, духовної відповідальності за свої дії, розвої інтелектуальної діяльності.

Першорядне соціальне призначення засвоєння громадської мудрості розвертається не в акумуляції, а в трансформації вже існуючих знань, в їх діяльній творчій переробці і отриманні на цій основі нових знань. Всяка генерація, що входить в осібне акторське життя, має підніматися на більш високий рівень освіченості і культури.

Нині відзначається невідповідність між незмірними можливостями індивіда і максимальними здобутками людського суспільства - відсутня вивірена сумісна ланка, технологія залучення суб'єкта до цього багатства і примноження його. Тому завдання мистецької педагогіки - добути якнайкращий шлях акторської діяльності та підготувати управління нею.

Розріст демократичних свобод, надання більших прав і можливостей театральним закладам допровадило і до ряду заперечних явищ. З'явилися власні

програми, посібники та підручники, чимало з них не мають для цього достатніх психолого - мистецьких знань і практичного досвіду. В результаті з'явилася чимала кількість опрацювань низької якості. Найчастіше такі опрацювання представляли собою утруднені і інтенсифікованими напрями, які не враховують нинішніх можливостей студентів мистецьких ВИШів. Це веде до звичайного натаскування у навчанні і не протегують їх доцільному розвитку.

В області психології особистості фундаментальні дослідження проводилися Б.С. Братусь, В.В. Гузеевим, Е.Н. Гусинським, А. Маслоу, В.А. Петровським, С.М. Редліх, В.І. Слободчикова, Д.Б. Ельконіна та ін. Тільки спираючись на ці ґрунтовні дослідження, можна поставити процес підготовки майбутнього актора до особистісно-орієнтованого витвору.

На основі вивчення теоретичних джерел і власного педагогічного досвіду підкреслюється - ефективність і результативність освітнього мистецького процесу залежить від ступеня розвитку педагогічного мислення майбутнього актора, воно відбувається тільки в процесі засвоєння знань. Актор, чиї знання в галузі театрального мистецтва не зводяться лише до використання репродуктивних методів навчання, безперервно підвищується за рахунок вивчення нового мистецького досвіду, науково-теоретичних знань, психолого - мистецької та методологічної літератури, спроможний на високу результативність у своїй професійній діяльності.

Інформаційний час і глобалізація вимагають формування саме творчої особистості. ВИШі повинні підготувати такого актора, який зможе забезпечити емоційний вплив на глядачів, здатний відповісти на виклики епохи власної креативністю і творчістю. Майбутні актори самі повинні оволодіти усіма можливостями в навчальній акторській практиці. У цьому вимірі вони постають як умова, засіб і результат формування креативності та творчості майбутнього актора.

На сучасному етапі педагогові-театралу можна стрінутися з такою мистецькою проблемою, як недостатній розвиток творчих якостей студента ВИШу як особистості. Хист до творчості є у кожної людини, а ступінь творчих

досягнень не повсякчас буває високим. Це вимагає підготовки фахівців, здатних системно і конструктивно мислити, швидко знаходити потрібну інформацію, приймати адекватні рішення, створювати принципово нові ідеї в мистецьких галузях знання. Таким чином формуються нові підходи в системі вищої освіти, нове артистичне мислення, нове ставлення студента-актора до своєї професійної діяльності, результатом якої має бути виховання мистецької особистості.

При таких умовах мистецька професійна діяльність стає невід'ємним фактором розвитку професійного становлення кожного актора. В моделюванні мистецької професійної діяльності відзначають практичну природу креативності та творчості, це зумовлює провідну роль практики в їх формуванні та розвитку. За своєю природою творчість є прояв людської діяльності, тому поза діяльністю знаходження нових ідей та творчі здібності сформуватися не можуть.

У контексті акторської діяльності творчість є дійовим процесом створення нових, оригінальних, соціально значущих продуктів на основі єдності усвідомлених логічних та інтуїтивних моментів. Творчість є належністю діяльності, а також придбаной через діяльність прикметою, тому продуктивна навчальна діяльність і включення в неї студента ВИШу є необхідною умовою розвитку здатності до творчості.

Досягнення творчого результату забезпечується систематичними цілеспрямованими спостереженнями, застосуванням акторського експерименту, критичним використанням передового мистецького досвіду.

Висновки. Узагальнюючу характеристику сучасного актора-студента ВИШу можна представити у вигляді аксіоми - це митець, який добре опанував методами навчання і мистецької дії, вміло використовує засоби впливу на глядача, безперервно підвищує свою кваліфікацію, бере активну участь в науково-дослідній роботі.

Для розуміння особливостей мистецької професійної діяльності актора – студента ВИШу доцільно звернутися до поняття «новітня діяльність».

Новітня акторська діяльність розглядається вченими в різних аспектах, а саме: як розробка, освоєння і використання нововведень. вихід за межі

нормативної діяльності; як здатність до генерації ідей, їх втілення, аналізу та продукування; як вища ступінь акторської творчості, винахідництва, введення нового в театральну практику; як експериментальна і пошукова діяльність сценічних працівників з метою розробки нового виду вистави (акторської діяльності).

Зрозуміти сутність новітньої професійної діяльності актора неможливе без детального вивчення її структури - системи дій, спрямованих на досягнення поставлених цілей через рішення мистецьких завдань.